

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 s., za četrto leta 80 sold. — Kdor sam po-nj pošilja, plača 2 g. 50 s. Za ude nar. - pol. društva „Gorica“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. pri knjigarju Soharju na Travniku.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravniku in sovredniku Antonu Laknerju, v Studenic, Furlano-vi hiši štev. 8 III. nadstropje. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznani se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 s. če trikrat, 15 s.; za kolek vsakrat 30 s.

Vabilo.

*Ker se bliža konec leta in to-
raj sklepanje letnega računa, va-
bimo vse gg. naročnike, kateri niso
še plačali cele naročnine za te-
koče leto, da bi nemudoma dotič-
ne zneske poslali, kar se zgodi
naj lažje po poštinih nakaznicah.*

*Ob enem prosimo naše gg.
dopisnike, da bi pošiljali rpiho-
dnje dopise le na „Uredništvo
Glasa“.*

Uredništvo.

O javnih knjigah ali zemljišnih bukvah.

(Dalje)

Iz tega se vidi, da je *knjiga* (bukve)
novin (libro dei novali) le dostavek in do-
polnilo Terezijanskemu katastru.

Terezijanski kataster z dostavkom *knjige
novin* bil bi zadostoval prvemu namenu
javnih knjig, to je *vtrjenju* posestva in last-
nine, ako bi se bila zapisovala redno vsa
prememba posestnikov. V ta namen je bilo
treba le, da novi posestnik dokaže pravni
naslov, po katerem je dobil pravico do do-
tičnega zemljišča od prejšnjega posestnika,
in prosi pri pristojnem uradu, da bi se
zemljišče prepisalo od imena prednika na
svoje ime. Tako bi bilo celo posestvo po-
sestnika vselej na njegovo ime vknjiženo
in toraj vsaki čas razvidno.

Zgodilo pa se je ravno narobe, ker
le malo posestnikov, naslednikov prvotnih
vknjiženih posestnikov, je za to skrbelo, da
so se v javnih knjigah v Gorici zemljišča
prednikov prepisavala na njih ime. Ogromna
večina posestnikov je to knjižno prepisa-
vanje zemljišč popolnoma zanemarila, in
od tod prihaja, da dandanes najdemo po-
sestva cela in posamezna zemljišča vknji-
žena na ime prvotnih posestnikov, to je
tistih, ki so bili pri ustanovitvi starega
katastra vknjiženi (intabulirani), čeravno je
šlo posestvo že davnej v druge, treče roke
in še več.

Ker pa naš *državljanski zakonik*, naše
civilno pravo priznava *lastnino* le tistem
posestnikom, kateri so na posestva na zem-
ljišča *vknjiženi* (intabularni), nahajamo pri
nas čudno prikazen, da so vsi drugi djan-
ski posestniki zemljišč le *imetniki* (deten-
tori, Inhaber) in da so pravi lastniki tisti,
na katerih ime so zemljišča vknjižena. Ker
so pa prvotni lastniki vknjiženih zemljišč
že davnej pomrli in toraj neznani, imenu-
jejo se ti: *neznani knjižni lastniki*. (Ignore
ditte tavolari).

Akoravno smo navedli že raznovrstne
katastre, vendar še nismo naštevanja kon-
čali.

Povod vsem katastrom dajali so zem-
ljiščni davki. Ker so bili vsi katastri in
vsa cenjenja zemljiščnih pridelkov, kot pod-
loga za odmerjenje davkov pomanjkljivi.
prišlo je do novega premerjenja, izmer-
jenja in cenjenja vsih zemljišč. To obširno
delo je bilo začeto leta 1812, nadaljevalo
se je l. 1818, in 1822 bilo je dovršeno v
vseh občinah.

Pri tem izmerjenju zemljišč je bil
tudi napravljen natančni črtež ali plan
vseh zemljišč imenovan *cenilna mapa* (*Map-
pa censuaria*) in kataster imenuje se *cenilni
kataster* (catastro censuario). Tudi ta ka-
taster je bil izdelan po občinah; vsa zem-
ljišča ene občine so bila izmerjena na oral
in seženje; oral obsega površje 1600 štir-
jaških seženjev. V *cenilni kataster* iste ob-
čine so bila vpisana zemljišča na ime po-
sestnika po številkah, imenu, kakovosti,
mejnkih, vrednosti in po letnem pridelku,
in dostavljen je bil še letni davek za v-
sako zemljišče. Zemljišča dobila so sopet
nove številke, toraj že četrto novo številko.
V *cenilno mapo* (črtež) so bila zemljišča
po legi in velikosti sprejeta in le s šte-
vilkami zaznamovana.

Cenilni kataster in *cenilna mapa* se
hranita pri davkarskih uradih; spremembe
se po naznanilu vpisuje. Ako se od ka-
kega kosa zemljišča le en del drugemu
odstopi, se razdeli kos zemljišča; in en
del dobi čerko *a*, drugi čerko *b*, številka
ostane le tista. Če bi se pa v več delov ista
številka zemljišča razdelila med več po-
sestnikov, dobijo posamni deli vsak svojo
čerko po abecednem redu. Luka Svetlič p.
proda svoj travnik na Lijaku zaznamovam
s štev. 400 *cenilnega* katastra med štiri
posestnike v enaki meri; ta travnik se
razdeli v štiri enake dele, ki se v mapi
zaznamijo s čerkami *a. b. c. d.* Prvi dobi
del 400a, drugi 400b, treči 400c in če-
rti 400d. Pripetilo se je že, da je kako
zemljišče na toliko koščkov razdeljeno, da
celi alfabet ne zadostuje, in da se morajo
posamesni koščki s podvojenimi čerkami
p. s *aa, bb* itd. zaznamovati.

Cenilni kataster pa ne služi niti za
vtrjenje posesti in lasti, niti za vtrjenje
kredita, ampak samo in edino le za od-
merjenje in obloženje zemljiščnega davka;
kdor je v tem katastru na zemljišče vpisan,
mora dotični davek plačevati, naj si bo
posestnik ali ne, in ker so naši posestniki
jako nemarni v prepisovanju zemljišč celo
v *cenilnem katastru*, se pogosto pripeti, da
plačujejo davke za zemljišča, ki jih drugi
posedujejo.

Da bi se držala pa vsaj mapa v pra-

vem redu, potujejo vsako leto posebno za
to odločeni zemljoмери po občinah, kateri
premembe zemljiščne posesti, posebno, če
se isto zemljišče razdrobi, v mapi zazna-
mujejo.

(Dalje prih.)

Hermanov govor.

(Dalje in konec.)

Gospôda moja! tudi o drugem vpra-
šanji, namreč o cerkvenem, se je tukaj ta-
ko govorilo da se ne vjema s čutilom ljud-
stva in me sili na to odgovoriti. Hočejo
namreč napolniti praznote, ki so jih sami
storili s tem, da so odpravili dvojestransko
pogodbo, ker so zavolj njih prišli v tak
stan, ki je škodljiv očitni naravnosti in
državini veljavi. Koliko je ravno sedanje
cerkveno vredstvo škodljivo očitni naravnosti,
nam bode menda gospod poročevalec na-
tančneje razjasnil (smeh na desnici); jaz
si tega ne morem misliti, in kar zadeva
škodovanje državine veljave, si menda po-
ročevalec misli svobodnjake, ker le-ti so
dandanašnji država. Ko bi se tudi drugi
šteli k državi, bi se morda to ne trdilo, in
če se že mora cerkveno gospostvo odpra-
viti, prosim, povejte mi: Kaj pa je to go-
postvo? Ali tiče se morebiti le cerkvene
zadeve? Ali je to gospostvo vsacemu škod-
ljivo? (Da! na levici.) Ali bi bilo gospo-
stvo svobodnjakov bolje? (Da! na levici.)
Kdo pa zahteva, da naj namesto cerkve-
nega gospostva nastopi gospostvo liberalne
države in kdo je cerkvi nadomestovalec?
Ali so ga pač kaj prašali, ali saj sveto-
vali, da naj se vpraša?

Gospôda moja! Verske in cerkvene
vlade, so pa veliko več koristi ljudstva v
najvišem pomenu, in ljudstvo se vere drži,
ker se mora držati, ker zasledno čuti, da
brez vere in brez nabožnosti vladavec in
vladanci zabredejo v neréd in zmešnjavo,
da gre vse brez glave in križem, in da no-
bena država in nobeno ljudstvo brez vere
ne more obstati. Ako se pregrehe, hudo-
delstva in nepodložnost razpasejo, ako se
zgubé vse čednosti ljubezni do bližnjega,
pokorščine, varčnosti in pridnosti itd., ako
se vse križem meša, kdo ima škodo? Ne-
mara liberalna država? Ne, ampak ljudstvo;
gospodje, poslušajte glas ljudstva; ako se
po njem ravnate, obljubim, da bode naučni
minister svoje osnove za nove cerkvene po-
stave mogel v žepu obdržati. (Splošni smeh
in nemir.)

Dandanes hoče že vsak cerkvene reči
obravnavati, od ministra do prodajavke juhe
na trgu (velik smeh). Vse se zaganja na
Cerkev, od ktere vendar vsi živé. Pač da,
prikupljenje pri drhali, častne službe in
njih poviševanje, sedeže v zbornicah, celó

ministerske službe se najlože dobé Cerkvi na škodo (velik smeh in oho-klici na le-
vici), in celó slabosti in lise se najlože dajo
pokriti z obleko, ki so jo Cerkvi raztrgali.

Gospôda moja! Cerkve je naprava za
vesoljni svet in njeno kraljestvo se ne sté-
za le samo na Avstrijo, ona kakor taka
potrebuje središnega vodstva, poglavarja dru-
štvene razredbe v svojem vodstvu, in ona
ima pravico sama si dajati tiste pravila in
vredbe, po katerih dela in živi in svoje ime-
nitne namene dosega. Cerkve mora učiti
vse narode, njena naloga je: odgojati člo-
veški narod, ona ima iskati božje resnice
in jih postaviti kakor luč in svetilnik, na
kterega morajo gledati vladalci in vladani,
da ne zaidejo. Kjer se vsak obrača zgolj
na revno brlečo svetilko svoje pameti —
in pa saj slehern ima svojo pamet — tam
bo vse mrgolelo kolobocije in zmešnjave.

Gospôda moja! Država je zmožna le
po zunanjem k pokorščini prisiliti, zamore
le za dovršeno djanje strahovati, ali voljo
za pravost zbuditi in vtrditi, hudobne na-
gibe, ki gospodujejo človeku v srcu, zati-
rati, pravno lastnijo vpodobiti, človeka sto-
riti človeka, tega ona ne more, to more le
Cerkve.

In pa saj zgolj omikanje uma ne za-
dostuje: petroleveci (požigavci s petrolejem),
tolikeri sleparji in goljuhi (velik smeh) —
saj so bili vsi po umu omikani. Olike uma
je le še toliko nevarniši, ako v službi nra-
ve volje ne dela. Država gospoduje v po-
svetnem, Cerkve v nravnem okrožji. Cerkve
ni nad državo ne pod državo, ona je ena-
kopravna z državo (ugovarjanje na le-
vici). Le samo tam, kjer se cerkvena in svetna
oblast med seboj spoštujete in podpirate,
je mir, sreča in blagoslov. Cerkve je še le
državnonevarna postala, odkar so država li-
beralci, kateri v svojem materijalizmu vse
nadzemeljsko tajé in v svoji gospodovalno-
sti in samopridnosti vsako nesvojo samo-
točnost odbijajo.

Cerkvi perut za perutjo s telesa ru-
jejo, zraven tega pa čez gospodovalstvo
Cerkve kričé!

Sicer pa je veliko družih vprašanj in
nadlog, ki so nam bliže in ktere ima le
izločno sam liberalizem na svoji vesti. Za-
vračam na vedno večo revščino in spačenost
ljudstev; zavračam na splošno očitno ne-
varnost, ki vedno raste in je dosegla stop-
njo, da ljudstvo žene v obup. (Sme.)

Zavračam na to, da obrtnijski in me-
ščanski sta že v nič djana, in da kmetij-
stvo bode v kratkem enako in le še na niti
visí. Zavračam na razdjani mir med Cer-
kvijo in šolo; zavračam na počenje prira-
ščajoče mladine, da človeka obhaja strah
in britkost pred prihodnostjo; zavračam na
splošno dušno potrtje!

Veruje se nič več ne — upa se nič
več ne; ljudstvu je omaknjen tudi posled-
nji držav zanašanje na pravico pri vladi. In
ta liberalna politika rodí stanje, ktero bi
se utegnili imenovati zmešnjava in brez-
vladje v malem. (Živo ugovarjanje na le-
vici in klici: To je že prehudo!) Nobeden
več ne vé, kaj hoče, kaj mora. (Sme.)
Klici na levi: To je res!) To je narobe
svet. (Sme.) Ali mar ne?

Narodi so konservativni, vlada in dr-
žavni zbor pa sta liberalna, in gornja zbor-

niča še bolj liberalna memo spodnje, in
vlada je zdajci dospela do skrajne levice.
(Velik smeh.) Vlada ni Avstrijska, ona je
vlada ene stranke, vse očitne zadeve, vmes
celo pravstvo se od straničarskega stališča
— (klici na levi: Oho! in velik nemir).

Predsednik (ustavlja): Prosim gospo-
de poslance, da naj gredo na svoje sedeže.
Ne morem govornika razumeti. Gospoda go-
vornika pa prosim, da naj glasno govori,
kolikor le more.

Poslanec *Herman* (nadalje): Govoril sem
o nasledkih liberalne politike. K temu gre
dalje: Država je samovladarska, državni
časniki pa pěstvajo republiko in zasramu-
jejo načelo postavnih vladarstev (legitima-
cijski princip). (Klici: oho! in smeh na
levici.) Narodi so v svoji večini véni in
katoliški, cesar se imenuje apostoljsko ve-
ličanstvo in ima pregovor „viribus unitis“,
vladini listi se pa pečajo s hujskanjem du-
hovstva in s preganjanjem katoličanov in z
draženjem narodov in ostali časniški drhali
zaznamujejo sléd, ktera pa tudi piše in
počenja tako, da pri najbolj rudeči repu-
blici se skor gerje ne more. (Klici: Bolj
glasno!)

C. kr. vladniki liberalizujejo (prosto-
mišljeno delajo) ljudstvo (splošni smeh), in
vojni minister liberalizuje vojaštvo (še večí
in dolg smeh), in potem se napravi sodnja
preiskava, da naj se pretresa v vojaštvu
nepokorščina in nepodločnost. Tako, gospo-
dje, se spridujejo polagoma vse vrste druž-
binstva (sme) in naš stan... (Glasni kli-
ci: Konec! Nasprotni klici: Pustite izgo-
voriti!)

Moj sklep se glasi: Stan je tak, da
duh domoljubja in samodržavnega čutila zmi-
raj bolj v dim gre, in da se zaupa v Av-
strijo bolj in bolj iznebitvajo. (Živo ugo-
varjanje na levi in v središču — klici:
Oho!) In ravno vselej takrat se ga znebi-
jo, kedar liberalno veličanstvo zopet na kr-
milu sedí, in da za Avstrijo ni otenja, do-
kter se vladstvo ne spremeni in se ne da
vlada v take róke, da se priporočuje bolj
z državovodsko zmožnostjo in z višim du-
hom, kakor pa z neko zamrzo zoper Cer-
kve in druge narodovnosti. (Splošni smeh,
dobrokllici na desnici).

Deželni zbor goriški.

Deželni zbor se je 26. nov. pričel.
Nazdravila sta 17 pričujočih poslancev de-
želni glavar in vladni komisar; prvi je o-
menil, da je ta sejna doba zato znamenita,
ker je prva potem, ko so državni poslanci
direktno voljeni bili; on je te misli, da
dež. zbori z direktnimi volitvami nič ne
izgubijo, češ, da jim še velika skrb za de-
želno autonomijo ostane itd., omenil je da-
lje petindvajsetletnega vladanja presvetlega
cesarja ter končal z živiozdravjem, kteremu so
vsi poslanci pritrdili. V pričeti seji je dr.
Pajer nujni predlog stavil, naj se voščilna
adresa, ktero je tudi bral, do presv. ce-
sarja pošlje ter v ta namen dva poslanca
volita. Predlog je bil edinoglasno sprejet
in izvoljena sta bila grof Coronini in Rit-
ter. — *Druga seja* je bila 27. dec. Najpr-
vo se je brala interpellacija, ktero je 6
poslancev zastran prestopov postave od 24.
maja 1869 stavilo; potem se je prebrala

peticija cestnega odbora Cervinjanskega za
podporo nekkih cest, peticija Komenskega
županstva, da bi se stipendij dal učencem
živinozdravništva, peticija županstva v Ve-
likem dolu, da bi se razdelili obč. pašniki
in slednjič peticija iz Tomina za podporo
cest v dolinah, kjer tečeta Bača in Idrica.
Prebral se je potem proračun za l. 1874
in oddal odseku sedmerih udov v presojo.
Poslanec Del Torre je uprašal, če je dež.
odbor kaj storil zastran poprave novih šol-
skih postav, potem ko mu je bil ta nalog
dal dež. zbor v prejšni sesiji? Dež. gla-
var obljubi, da bo o svojem času na
to odgovoril. Izvolil se je peticijski odsek
sedmerih udov. — *Tretja seja* je bila 27.
nov. popoldne. Prebral se je predlog dr.
Pajer-ja, v kterem pravi, da naj se
pošlje peticija do vlade; prosi naj se v nji
zastran hudega leta, ki je grofijo goriško
zadelo, oproščenje vsih davkov za eno leto
in denarna podpora, da bi revno ljudstvo
delo dobilo. Predlog je bil edinoglasno spre-
jet in ministerstvu poslan po dež. glavaru-
ju. — *Četrta seja* je bila 3. dec.; poseb-
no zanimivo je bilo poročilo dež. odbora
o novi šolski postavi; natančneje bomo
prihodnjič poročali.

Dopisi.

V Gorici, 3. dec. — Letošnji trg sv.
Andreja ni bil kaj priden, prodajalcev je
bilo manj ko druga leta, kupcev pa zeló
malo. Naj več je bilo temu krivo slabo vre-
me; prejšno nedeljo dež in burja, v pone-
deljek pa je bilo nebo prepreženo s črnimi
oblaki, ki so žugali vsaki hip se razliti nad
množico, ki je tavalá po mestu. Tudi se
je ta dan trg čeznavadno prej končal, ker
so morali kramarji svoje prodajalnice na
Travniku iztrebiti že ob 4ih popoldne za-
stran petindvajsetletnice, ki se je zvečer
praznovala. Slovesnost petindvajsetletnega
vladanja presv. cesarja se je vršila v pro-
gramu, kterega je „Glas“ zadnjič priobčil.

Ob 5. zvečer so naznanili zvonovi ce-
lega mesta pričetek slovesnosti, zvonili so
pol ure. Brž potem so začeli po oknih luči
užigati in ob 6. zvečer je bilo celo mesto
razsvetljeno. Velika množica ljudi se je gi-
bala po ulicah ter ogledavala krasno raz-
svetljene hiše, najbolj je občudovala raz-
svetljavo v naškofjski palači, kjer je bilo
viditi v transparentu podobo cesarjevo z la-
tinskim napisom. Nekoliko po 6. uri ste
odrinili godbi, mestjanska in vojaška, spred
mestne hiše ter ste šli po eni polovici me-
sta do Travnika, kjer ste godli cesarsko
pesem in nekoliko družih proizvodov. Ljud-
stvo pa je tačas najbolj občudovalo elek-
trično luč, ki je vodotok razsvetljevala. Dru-
go jutro je šla zepet godba po mestu,
spremljena od male množice ljudi, na gra-
du pa so tačas gromeči topovi slovesni
dan naznanjali. Ob 10. uri je bila slovesna
sv. maša, ktero so prevzvišeni nadškof slu-
žili in ktere se je čezobilna množica ude-
ležila; pred cerkvijo so bili razpostavljeni
vojaki, ki so bolj slovesne dele službe bo-
žje s streljanjem spremljali. Zvečer je bila
sopet godba po mestu, na Travniku so bile
hiše razsvetljene, na gradu pa so kazali
umetne ognje, ki so bili sicer že za prej-
šni večer namenjeni, se pa zastran velike

burje niso mogli izvršiti; tudi je bilo viditi na bližnjih gričih kresove; ob 8. je bila veselica v gledišču, ki je bilo krasno okinčano in razsvetljeno. In tako je mesto goriško ta dan pokazalo svojo ljubezen do cesarske hiše; res je, da so 1. dec. zvečer nekoliko petard našli in da je ena tudi počla, pa vendar lahko rečemo, da to so le nekteri pobalini storili in da se ljudstvo kar nič ne vjema ž njimi. —

Omeniti je še treba, da je mestni zbor goriški tri zastopnike poslal na Dunaj, da so 2. dec. presv. cesarju voščilno adresno podali; vodje tukajšnih šol in zastopniki nekterih občin pa so se podali k namestništvu v Trst, da so tam svoja voščila izrazili. Kakor se sliši, so tudi jetniki v Gradiški in Kopru 2. dec. slovesno praznovali; jetniki, katerih je 1020 vsih skupaj, so bili ta dan brez dela in so dobili boljše hrano.

V Gorici, 3. dec. — Proti koncu novembra je umrl v Gorici v gostilnici „pri zlatem angelu“ bogat Tirolec, ki je bil prišel zdravja iskat. Pred smrtjo je naročil, naj se njegovo truplo prepelje na Tirolsko. Ko pride vlak z mrličem v Videm, nočejo pustiti, da bi se truplo dalje peljalo. Mož, ki je bil varuh in spremljevalec ranjkega, je moral hitro telegrafovati v Tirole, da so poslali umrlemu potni list, in v Gorico, da so dali potrdilo njegove smrti. Še le potem je smelo truplo dalje.

Ta je toraj zapustil Gorico, ali drugi so prišli v njo, namreč naši, recte „Sočani“ državni poslanci. Do sedaj niso deželi še nič pridobili, pa že bodo, le počakajmo.

Na Dunaji niso stali *ekup*, kakor en mož, ampak izvolili so si vsak *drug klub*; vendar treba je pomisliti, da so se naši goriški poslanci zato razdelili, da bo vsak svojo stranko obdelaval za *predelno železnico* in za druge materialne potrebe, ker to jim je menda *glavni cilj*. Pride sicer tudi zedinjena Slovenija, postranski cilj, na vrsto, pa vse na enkrat ne more biti. V sedanjih okoliščinah ne smemo pozabiti, da „mi smo reveži in naš narod nij še tako zbučen in politično vztrajen, kakor česki; zatoraj pa moramo ponižno čakati boljših časov, mej tem pa na to paziti, da nam pade od bogate mize ustavovercev kaka kost,“ n. pr. orden, časten naslov, mastna služba, ali kaj takega. „Zalostna je naša osoda: a zarad tega ne smemo izgubiti poguma.“

S Krasa, 1. dec. — (Pojasnilo). — V „Soči“ od 27. nov. t. l. št. 48 odgovarja g. Jož. Foganel, dež. posl., na moj dopis „Glasu“ od 16. okt. št. 43, pa tako, da bi človek na prvi pogled res mislil, da ima *on prav*.

Ne bom odgovorjal na vse nedoslednosti, katere piše, kajti enkrat pravi, da ni *nas* lažnjike imenoval, temveč tega, ki je vreden, bodisi tega stanu, katerega hoče — kar pa je laž ker njegove besede so letele *le* na nas pričujoče duhovne in bogoslovce — kmalu po tem pa nam zameri, da smo se *mi duhovni* v „Glasu“ za *pošten* pridevek pritožili. — Samo nekaj moram pojasniti, ker me g. dež. posl. pozivlja. On me praša, ali nisem slišal, kje je naš agitator bogoslovec, tudi pred vsemi

volilci izrekel, da so Sočani brezverni. Na to odgovarjam, da sem tudi omenjene besede slišal, in g. bogoslovcu popolno pritrdil.

Kajti omenjeni bogoslovec je Sočane brezvrne imenoval še le po tem, ko je nek volilec Ž. tam *javno* izrekel, da se vi, Sočani, za vero nič ne brigate, ampak *samo za narodnost*. Res je, da ste vaše besede hitro preklicevali, a krava je že bila iz hleva ušla; cesar je polno srce, rado iz ust gre. Zatoraj ne more biti to nikako razžaljenje za vas, ako si sami take pridevke dajate. H koncu še vedno trdim, da ste nas pred *ljudstvom* lažnjike imenovali, ne pe *samo* v pričo *volilcev*, kajti pričujočih je bilo veliko takih, ki niso bili volilci. Če želite, Vam njihova imena naštejem.

Dotični dopisnik „s Krasa.“

Iz Černič, 22. nov. — (Zakasn. — Ur.) — Na „Poslano“ v 46. št. „Soče“ iz Černič, moram javno izreči, da ono je neka čudna zmes laži in nevednosti, ki izvira iz hudobnega srca in lahkomišelnosti poveršnosti dotičnega g. „Sočana“.

Že v prvem odstavku g. „Sočan“ očitno laže, ker se je bal svoj spomintoliko napeti, da bi si bil namesto krive 11. številke, pravo 44. št. „Glasu“ zapomnil, iz katerega si je tvarino (predmet) vzel, da bi se v pisavi vadil in svojo oholo poveršnost javnosti pokazal.

V drugem odstavku pokaže, da nima pravega pojma o časti.

„Da bi se „Soča“ pravim Sočanom studila“, tega si nisem nikdar izmišljeval, še manj pa pisal; tedaj g. „Sočan“ zopet *prav debelo laže*. Rekel sem le v onem dopisu, da Soča se bolj zmernim Sočanom gnjusi, ker v nekterih listih o duhovščini tako gerdo in zaničljivo piše.

Da „Sočani“ duhovščino ne čislajo, to kaže njih organ „Soča“, in de se tudi Černiški g. „Sočan“ tega prepriča, naj vzame le tiste liste „Soče“, ki so bili natisnjeni med volitvami državnih poslancev in pozneje.

Kar se tiče gospoda s čerkami g. D. M. M., katerega naveda g. „Sočan“, da se več let za naš blagor trudi in da ga vse hvali in tudi on čisla, moram reči, da ga ne poznam. Ko bi bile pa čerke č. g. d. M. M., bi ga poznal in kot takega bi moral spoštovati vsak Černičan že po dolžnosti, brez drugih osebnih, dobrih lastnosti. Če sem pa pravega zadel in ga tudi Vi g. „Sočan“ spoštujete, Vas vprašam: zakaj mu pristojnega naslova nočete dati in prav pisati?

Na Vaše vprašanje: „Kaj sta storila „D. in B.“, mislim, da Vam bota sama naj bolje odgovorila; če pa ne bota hotela, z Vami se mazati, Vam hočem pa jaz pri priložnosti povedati, kako debelo lažete, kar o njih kvasite.

Resnicoljub.

Ogled.

Avstrija. Ta teden je *cesarjev teden*. Vsi časniki so polni naznanil in popisov vseh mnogovrstnih svečanosti, ki so se na Dunaji in povsod, noter do skrajnega kota naše države, obhajale v spomin 25letnice

Nj. veličanstva, Franca Jožefa. Povsod se je opravila primerna služba božja, povsod so bila mesta razsvetljena in se je napravilo še marsikaj družega v slavljenje pomenljivega goda. Na Dunaji (kakor nekaj dni prej v Budi) je bilo 1. in 2. t. m. sosebnostno sijajno sprejemanje brezštevilnih deputacij vseh dežel in mest, vseh skupščin itd. Mikalno je čitati ogovore voditeljev teh deputacij ali pa njihove voščilne adrese, še bolj pa odgovore cesareve, kateri dasi se sučejo vedno krog iste stvari, so vendar drug od drugega različni. Važni se nam zdijo ti cesarjevi odgovori zato, ker — ako se ne motimo — ne izvirajo iz ministerskih peres, ampak izrazujejo pravo cesarjevo mišljenje, katero se še laže ugane, ako se pazi ne le na to, ker je v odgovorih rečeno, temuč tudi na to, kar je zamolčano! V imenu vseh *škofov* avstrijskih je voščil kard. Rauscher z nekterimi drugimi cerkvenimi dostojniki. Iz dotičnega cesarjevega odgovora naj posnamemo te-le besede: „... Priznavam ... spričano in utrjeno zvestobo in vdanost škofov in duhovščine. Nadejam se, da se sodelovanju duhovne in svetne oblasti posreči, da se premagajo one težave, katere sedanjí tok (časa in mišljenja — „Strömung“) soglasnemu njunemu delovanju na pot meče. Blagoslovi Bog delovanje, h kateremu je duhovščina poklicana in katero meri na to, da bi se v veri vkoreninjeni mir zanesel prebivalcem (avstr.) v srce“. — Poslance više (gosp.) državne zbornice opominja Nj. vel. da, ker je gosp. zbornica „varhinja pravice, naj bi se ne dala motiti po takih spremenljivega dnevnega menjenja“ (kar pomeni po domače naj ne bi obračala plajšča po vsakem vetru.) — Poslanski zbornici svetuje cesar „naj bi se spravljivo bližala nasprotnikom; naj bi stranke edinostno delale itd.“ Kako je presv. ces. odgovoril poslancema goriškega dež. zbora, bere se na drugem mestu. — Njega veličanstvo samo je slavilo svojo petindvajsetletnico s tem, da je ukazalo opustiti vse pravde zarad razžaljenja Njihove osebe in udov ces. rodovine. Tudi še gledé družih zatožencev in obsojencev pričakuje cesar sporočil in prošinj za pomiloščenje. Dalje je ustanovil ces. spominsko medaljo za vse tiste vojake, ki so se katere si bodi vojske od l. 1848 sem udeležili. — Nadvojvode so slavili 25letnico s tem, da so znamenite zneske podarili za zaobljubno cerkev, (ki se zida v spomin, da je bil cesar l. 1853 rešen smrti po napadu Ogra L.)

Zbornica gospajska še zboruje in ima med drugim obravnati načrt postave zastran posojila. Gospoda namerava neki vladi ustreči s tem, da sprejme tisto točko vladinega predloga, katero je posl. zbornica z večino samih 3 glasov zavrgla. Točka ta zadeva pomoč, ki se ima nakloniti borski. Kar je posl. zborn. storila je nekoliko ugodniše, nego to, kar vlada zahteva.

V porečnem dež. zboru je sprožena interpellacija zastran novih dež. š. nadzornikov (Stimpelna in Klodića.)

Mladocchi so že spet zakrivili razpor v česki državopr. opoziciji; 29 jih je položilo svoj mandat zato, ker se je bilo z večino glasov sklenilo, da deklaranti tudi

v pemski drž. zbor ne gredó, kakor v državni ne.

Na Ogerskem ni še konec ministerske krize. Min. predsednik Szlavy menda ostane, a drugih 2 ministrov niso še našli.

Vnanje države. Na Francoskem je novo ministerstvo že sestavljeno; njega predsednik je ostal vojv. Broglie — desnica Mac Mahonova. — Določeno je bilo koj takrat, ko se je predsedniku oblast podaljšala, da se ima vse, kar se tiče više oblasti, ustavno urediti. V ta namen se voli že v več sejah narodn. zbora komisija, da se loti načrta novih postav. Ker hočejo vse stranke, kolikor je mogoče, svojih mož v ta odsek trideseterih spraviti, traja voljenje tako dolgo (ker namreč težko kdo večino glasov doseže.) Sicer bo začel Mac Mahon že zdaj krepko vladati.

Italija. Rim. Papež je razglasil 21. nov. velevažno okrožnico govorečo o preganjanji sv. cerkve v Švajci in na Nemškem. Graja se v njej kot neveljavno tudi posvečenje starokatol. škofa Reinkens-a, katerega pruska vlada na vsak način podpira, v tem ko katoliške škofo čedalje bolj stiska.

Med Španijo in Ameriko se je prepir zastran „Virginus“-a nekako poravnal. Ladijo in ljudi, ki so bili na njej, mora Španija izročiti Ameriki; mora ameriansko zastavo počestiti; španske urade na Kubi (ki so se z obsodbo vjetnikov zagrešili) pokarati. Povrh vsega ostane pa Ameriki še pravica, zahtevati odškodnino.

Domače novice.

(Porotniki) za goriško mesto so bili te dni izžrebani; v prvo bodo svoj posel 12. t. m. opravljali. Obravnavala se bo namreč tožba, katero je napel vrednik Isonzo-a zoper „Eco del Lit.“ zastran razžalenja časti.

(Advokat) dr. Gasparini se je preselil iz Gorice v Gradiško, dr. Lavrič pa — v Tomin.

(Župan za mesto goriško K. Perinello), ki je bil po odstopu grofa Coroninija od starešinstva izvoljen, je potrjen od vlade.

(Mesnica.) — Mestni zastop je v seji 27. nov. sklenil, napraviti občinsko mesnico, ki bi imela cenejše meso prodajati. Odprla se je 2. dec. in vspeh je bil ta, da so vsi mesarji dosedanjo visoko ceno znižali.

(Služba) računskega oficijala pri gojzdar-skem ravnateljstvu v Gorici je razpisana.

(Dražba) vsih v zadnjem četrtletju 1872 nerešenih zastav na tukajšni zastavljavnici (montu) bo 11. decembra t. l.

(Deputaciji goriškega dežel. zbora) (grof. Coronini-u in bar. Ritter-ju) je odgovoril cesar (1. t. m.) tako-le: Voščila, ki sta jih v imenu poknežene moje grofije goriško-gradišćanske zdaj izgovorila, so mi nov dokaz one-ga lojalnega čutenja, katero so mi vsi ondašnji stanovalci o vsaki priliki izrazovali. Zanašam se, da bodo tudi vprihodnje to zvestobo in v-danost meni in moji rodovini vsak čas izkazo-vali. Želim, da bi vsi narodi v deželi vselej v miru in edinosti sodelovali domovini na bla-gostanje. — Nesita deželnemu zboru mojo za-hvalo ter zagotovita ga moje dobrohotnosti.

(Volitev čitalničnega odbora) se je vršila 1. dec. Voljeni so bili sledeči gospodje: dr. Josip Tonkli za predsednika; Anton Jeglič za denarničarja; za odbornike pa: Povše Fr., Marušič Andrej, Budal Leop., Vodopivec Fr., Vo-dušek M., Doljak Theodor in Kofol Stefan; za namestnika: Erjavec Fr., in Grekšić Leopold. — G. Vodušek se je tačas odpovedal odbor-ništvu. Volitev je bila zanimiva, še bolj konec seje; pa pustimo to za zdaj, dokler ne začne druga stranka dogodke pojasnovati.

Razne vesti.

— Pruski mračnjaki in natražnjaki so predložili v državnem zboru berlinskem načrta dveh novih postav. Po prvi naj se odpravi s 1. januarjem 1874 kolek za časnike in kole-darje, po drugi naj se vpelje splošna, enaka, direktna (neposredna) in skrivna volilna pra-vica za državni zbor. — Ako bi veljala pri nas skrivna volilna pravica, bi ne bili mogli To-mineci pri zadnji volitvi žugati s koli tistim volilem, ki so dali glasove dr. Tonkliju, ker bi jih ne bili poznali. — Od vsakega koledarja se mora plačati pri nas kolek (štampelj) za 6 kr. in od vsake številke političnega časnika toliko krajcarjev, v kolikor iztisih se list tiska. Ako postane „Slovenec“ dnevnik in bo imel 1000 naročnikov, bo moral plačati celo leto čez 3000 goldinarjev kolekov (štampelnov). — Organ goriških razsvetljenih naprednjakov nij-ma prostora za ta načrt pruskih mračnjakov; pač pa mu nij manjkalo prostora za — Ka-vur-jev spominek v Turinu. Se vé da, Kavur (Cavour) je bil naprednjak, čem reči, rogovilež proti božji in svetni postavi.

— Pravi liberalci. — Ustavoveren du-najski list piše: „Kdor daje ljudstvu živež do-ber kup, kdor mu davke znižuje, kdor mu o-troke vojaščine rešuje, kdor mu v resnici da in ne le obečuje, ta je ljudstvu pravi liberalci.“ Ta list ne govori nič o tem, da mora svobodo — miseln naprednjak hujskati ljudstvo proti du-hovstvu, zaničevati vero, zasmehovati cerkvene obrede in naprave, odobravati rop, tajiti Boga in hudiča. — Kdo ve, če so slovenski liberalci — pravi liberalci?!

Listnica uredništva: G. dopisniku iz gor. okol.: Hvala lepa, prihodnjic; g. Sim. L.: Če le mogoče, pri-hodnjic.

Oznaničnik.

Na znanje!

Slavno občinstvo opozorujemo s tem, da za

Tomin in okolico

nij več naš zastopnik gospod Miha Štru-kelj, ampak gospod Ferko Štrukelj; do njega naj se torej zanaprej stranke v vseh zadevah obračajo, in sicer v pisarnici c. kr. notarja gosp. Josipa Ivančiča.

Podružnica v Trstu

„prve občne zavarovalne banke Slovenije v Ljubljani“.

V štacuni

Terezije Godina

(prej PUŠIČ), v gosposki ulici, je velika zaloga mnogovrstne najnovejše zimske robe za moška oblačila. Prodaja se prav po ceni.

Hranilnica,

združena s zastavljavnico

„Monte di pietà“

v Gorici.

prejema vsak dan, razun nedelj in prazni-kov, od 8. ure zjutraj do poldne kateri koli znesek denarja ne manjši od 1. gold. in plačuje obresti 5%. Posojuje se tudi denar na nepremakljivo blago (hiše in zem-ljišča) in na obligacije po 6%. Ta poso-jila se potem lahko tudi poplačujejo v več-kratnih obrokih (ratah), primernih poso-jenemu kapitalu.

Zastavljavnica (Mont)

izplačuje zneske v srebru na navadne za-stave (perilo, prejo, oblačilo itd.), kakor tudi na zlatenino in srebernino. Ako izpla-čani znesek 10 gold. ne presega, plačuje se obresti 6%, od večih zneskov pa 8%.

Odvetnik

Josip D. Jakopič

ima svojo pisarnico v Rastelu

hiš. šte. 460 — v Mulič - evi

hiši v II. nadstropji nad prodajal-nico železa.

Na znanje

Opravičnik banke

„Slovenije“

za Gorico in njeno o-kolico sem jez podpi-sani.

Prosim za prijazno zaupanje.

Janez Lapajne

stanujem v goriški čitalnici.